

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УМОВНО-ДОСТРОКОВОГО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ

ACTUAL PROBLEMS OF CONDITIONAL RELEASE FROM SERVING A SENTENCE

Казначесва Д.В.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ

Статтю присвячено розгляду проблемних питань законодавчої регламентації та практики застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Проаналізовано підстави, умови та правові наслідки застосування умовно-дострокового звільнення. Наголошено на відсутності дієвого механізму встановлення контролю за звільненими.

Ключові слова: звільнення від покарання, умовно-дострокове звільнення, матеріальна підстава, формальна підстава, правові наслідки.

Статья посвящена рассмотрению проблемных вопросов законодательной регламентации и практики применения условно-досрочного освобождения от отбывания наказания. Проанализированы актуальные вопросы материального и формального оснований условно-досрочного освобождения, его условий и правовых последствий. Акцентировано внимание на отсутствии эффективного механизма установления контроля за освобожденными.

Ключевые слова: освобождение от отбывания наказания, условно-досрочное освобождение, основания, правовые последствия.

The article is devoted to the consideration of problematic issues of legislative regulation and the application of conditional early release from service of punishment. The actual issues of the material and formal grounds of conditional early release, its conditions and legal consequences are analyzed. The emphasis is on the lack of an effective mechanism for establishing control over the freedoms.

Key words: exemption from serving the sentence, conditional release, grounds, legal consequences.

Постановка проблеми. Аналіз сучасного стану національної і світової кримінальної політики засвідчує, що її визначальною рисою є гуманізація кримінально-правової репресії. Пріоритетами цієї діяльності є докорінна зміна наявних кримінальних, кримінально-виконавчих правовідносин та їх врегулювання відповідно до вимог міжнародно-правових актів і Конституції України. Реформа кримінального законодавства, як і реалізація чинних кримінально-правових норм, передбачає найширше використання досягнень правової науки, усвідомлення і врахування соціальних реалій, аналіз позитивного і негативного досвіду кримінально-правової практики.

Відповідно до ст. 65 Кримінального кодексу України, суд призначає покарання, враховуючи ступінь тяжкості вчиненого злочину, особу винного та обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання. Особі, яка вчинила злочин, має бути призначено покарання, необхідне й достатнє для її виправлення та попередження нових злочинів. Однак, як зазначав Н.С. Таганцев, «ми не можемо заперечувати, що як після вироку, так і до нього, злочинець не залишається в усталеному стані, а видозмінюється і морально, і фізично, і нерідко ці зміни не відповідають спостереженням, припущенням та висновкам суду» [1, с. 138]. Тому призначене покарання завжди є припущеною мірою відповідальності винного, тому законом має бути передбачена можливість коректування покарання з урахуванням досягнення його цілей та поведінки засудженого шляхом дострокового звільнення.

За таких умов, серед багатьох теоретичних і практичних завдань, які потребують розв'язання, своєю актуальністю і новизною виділяється розроблення правових й організаційних засад умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. В умовах необхідності гарантування конституційних прав громадян в Україні удосконалення порядку застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання (як засобу, спрямованого на скорочення терміна ізоляції, засудженого за умов дотримання ним низки відповідних умов) потребує подальшого розвитку.

Аналіз дослідження проблеми. Сьогодні в Україні інститут умовно-дострокового звільнення від відбуван-

ня покарання має широке застосування. Дослідженню окремих питань умовно-дострокового звільнення присвячені роботи В.О. Дашенко, Т.А. Денисової, О.П. Гороха, С.І. Зельдова, Л.В. Іногамової-Хегай, О.О. Книженко, Л.В. Кузнецової, О.С. Міхліна, Є.О. Письменського, В.В. Скибицького, Ю.М. Ткачевського, В.М. Трубникова та інших учених. Однак потребує оновлення і конкретизації нормативна база, що регулює цей інститут. Дотепер в Україні відсутній механізм здійснення контролю за умовно-достроково звільненими особами під час невідбутої частини покарання. Актуальність обраної теми зумовлена і тим, що, незважаючи на зміни у законодавстві України, питання визначення суті умовно-дострокового звільнення, а також підстави, умови та правові наслідки його застосування потребують комплексного дослідження.

Метою статті є аналіз підстав, умов та правових наслідків застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання.

Виклад основного матеріалу. Проведений аналіз доктринальних положень дозволяє стверджувати, що норми, які регламентують порядок, підстави й наслідки умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, є самостійним правовим інститутом. По-перше, вони регулюють однорідну групу суспільних відносин, які виникають тоді, коли суд, установивши те, що засуджений для свого виправлення не потребує подальшого відбування призначеного покарання, звільняє його від реального відбування покарання за умови невчинення нового злочину під час невідбутої частини покарання, яка є іспитовим строком. По-друге, в науці й на практиці закріпилась єдина термінологія: «умовно-дострокове звільнення від відбування покарання», «формальна підстава умовно-дострокового звільнення», «матеріальна підстава умовно-дострокового звільнення», «іспитовий строк», «правові наслідки умовно-дострокового звільнення» та ін. Основним системоутворювальним чинником, який зумовив виокремлення комплексу досліджуваних норм, є особлива юридична конструкція, розрахована на повторювані типові ситуації, що виникають тоді, коли засуджений реально відбув установлену частину строку покарання та досяг певного ступеню виправлення. По-третє, питання умовно-достро-

кового звільнення від відбування покарання регламентовані нормами кримінального, кримінально-виконавчого, кримінально-процесуального права, що зумовлено єдністю цілей цих галузей права. Історично умовно-дострокове звільнення склалося як інститут кримінального права, однак через виокремлення з кримінального права норм кримінально-виконавчого та кримінально-процесуального права інститут умовно-дострокового звільнення від відбування покарання став комплексним. Водночас норми кримінального права є провідними. Справді, аналіз чинного законодавства свідчить, що підстави, умови та правові наслідки умовно-дострокового звільнення врегульовано Кримінальним кодексом України (ст. ст. 81, 107).

У чинному кримінальному законі (у ст. 81 КК) визначено підстави умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, тобто умовно-дострокове звільнення від відбування покарання може бути застосоване тоді, коли засуджений сумлінною поведінкою і ставленням до праці довів своє виправлення після фактичного відбуття засудженням:

1) не менше половини строку покарання, призначеного судом за злочин невеликої або середньої тяжкості, крім корупційних злочинів, а також за необережний тяжкий злочин;

2) не менше двох третин строку покарання, призначеного судом за корупційний злочин середньої тяжкості, умисний тяжкий злочин чи необережний особливо тяжкий злочин, а також тоді, коли особа раніше відбувала покарання у вигляді позбавлення волі за умисний злочин і до погашення або зняття судимості, знову вчинила умисний злочин, за який вона засуджена до позбавлення волі;

3) не менше трьох чвертей строку покарання, призначеного судом за умисний особливо тяжкий злочин, а також покарання, призначеного особі, яка раніше звільнялася умовно-достроково і знову вчинила умисний злочин протягом невідбутої частини покарання.

У теорії кримінального права питанню підстав умовно-дострокового звільнення від відбування покарання приділялася значна увага, міркування, висловлені з цього приводу, відзначаються своєю різноманітністю. Деякі вчені виділяють підстави та обов'язкові умови умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Так, В.В. Скибицький [2, с. 146], В.М. Трубников [3, с.75], Л.В. Іногамова-Хегай, [4, с. 4] під підставою умовно-дострокового звільнення від відбування покарання розуміють ступінь виправлення засудженого, під передумовою – фактичне відбуття засудженням певної частини покарання, під умовами – вимоги, що висуваються під час невідбутої частини покарання. О.М. Джужа вважає, що для умовно-дострокового звільнення необхідна суб'єктивна (фактична) (зразкова поведінка й чесне ставлення до праці та навчання, що свідчить про досягнення засудженим найвищого ступеня виправлення) та юридична (формальна) ознака (сам факт відбуття засудженням передбаченої законом частини строку покарання) [5, с. 261].

Найбільш поширена позиція вчених полягає у виділенні двох підстав умовно-дострокового звільнення від відбування покарання: формальної (як фактично відбутої частини строку покарання) і матеріальної (як ступеня виправлення засудженого та умов – вимог, що висуваються під час невідбутої частини покарання (іспитового строку)). Погоджуючись із зазначеною точкою зору, можна визначити підстави умовно-дострокового звільнення від відбування покарання як закріплені у кримінальному законі юридичні факти, за умов наставання яких засуджений може бути умовно-достроково звільнений, та умови як вимоги, які висуваються до умовно-достроково звільненого під час невідбутої частини покарання (іспитового строку), коли він вже перебуває на волі.

Ураховуючи вимоги чинного законодавства, можна визначити, що формальною підставою умовно-достроко-

вого звільнення від відбування покарання є встановлена законом частина строку покарання, обов'язкова для відбування засудженим; матеріальною підставою є досягнення засудженим певного ступеню виправлення. Матеріальна та формальна підстави умовно-дострокового звільнення від відбування покарання тісно взаємопов'язані. Для вивчення особи засудженого та висновку про ступінь його виправлення необхідний час, тобто обов'язкове відбуття певної частини строку покарання, тривалість якої залежить від тяжкості вчиненого злочину. У практиці існують непоодинокі випадки, коли засуджені, бажаючи якомога швидше вийти на волю, маскують свої справжні мотиви, демонструючи виправлення, якого насправді не існує. Однак відбуття встановленої частини строку покарання має і самостійне значення, тому що до засудженого має застосовуватись виховний вплив, тривалість якого залежить від тяжкості вчиненого злочину, а також інших обставин, зазначених у законі.

Аналіз кримінального законодавства свідчить про те, що розмір частини строку покарання, після відбуття якої можливе умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, залежить від таких ознак: ступеня тяжкості вчиненого злочину; форми вини; виду злочину (корупційний чи некорупційний), рецидиву злочину; виду покарання; факту скасування раніше наданого умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Таким чином, законодавцем закріплене правило: чим більше ступінь тяжкості вчиненого злочину, тим більш тривалою є обов'язкова для відбування частина строку покарання, після якої можливе умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, а також що суспільна небезпечність умислу є значно вищою необережності. Положення про необхідність урахування ступеня тяжкості вчиненого злочину під час визначення частини строку покарання, обов'язкового для відбування, в тій чи іншій редакції знайшло нормативне закріплення в більшості кримінальних законів зарубіжних країн.

Відповідно до ч. 1 ст. 81 КК України, особа може бути звільнена повністю або частково і від відбування додаткового покарання. Як зазначено у ст. 52 КК, додатковими покараннями є позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, конфіскація майна. Однак у законі не зазначено те, від яких конкретних видів додаткових покарань можливе умовно-дострокове звільнення. Логічно припустити, що від таких додаткових видів покарань, як позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна достроково звільнити не є можливим, тому що вони є безстроковими. Штраф та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю можуть застосовуватися як основні, так і як додаткові покарання. В.І. Тютюгін вважає, що умовно-дострокове звільнення від додаткового покарання після відбуття основного покарання однаково поширюється на всі види додаткових покарань [6, с. 27].

Однак треба погодитись із думкою Ю.М. Ткачевського, що умовно-дострокове звільнення від відбування покарання можливе тільки від покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (як єдине «строкове» додаткове покарання) [7, с. 32]. Проблемним сьогодні є положення чинного законодавства, відповідно до якого умовно-дострокове звільнення від відбування покарання можливе тоді, коли засуджений відбув установлену законом частину строку покарання (формальна підстава). Однак у законі не зазначено того, йдеться про строк основного покарання чи про можливе поєднання основного та додаткового покарання.

Сьогодні не існує єдиної думки вчених стосовно того, чим є матеріальна підстава умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, її визначають як виправлення засудженого, ступінь виправлення засудженого, що дозволяє прогнозувати його слухняну поведінку і після

звільнення від відбування покарання, втрату засудженим суспільної безпеки та можливість його остаточного виправлення без повного відбуття призначеного покарання. Виправлення засуджених протікає поступово та проходить низку стадій, кожній із яких відповідають певні ступені виправлення. Із ними пов'язані ті або інші наслідки, зазначені у кримінальному та кримінально-виконавчому законодавстві. Відповідно до ч. 3 ст. 6 КВК України, основними засобами виправлення та ресоціалізації засуджених є встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим), суспільно корисна праця, соціально-виховна робота, загальноосвітнє й професійно-технічне навчання, громадський вплив.

Так, О.М. Бандурка, Т.А. Денисова, В.М. Трубников зазначають, що виправлення засудженого значною мірою залежить від позитивних або негативних змін у його психіці. Перші пов'язані з мірою виправлення, другі – з відчуженням, сприйняттям злочинної моралі і зв'язків у місцях позбавлення волі. Позитивна оцінка (як підсумок усього періоду відбування покарання) визначається за трьома ступенями: 1) засуджені, які довели своє виправлення; 2) засуджені, які твердо стали на шлях виправлення; 3) засуджені, які стали на шлях виправлення. Негативна оцінка знаходить своє відображення також у трьох ступенях: засуджені, які злісно порушують режим відбування покарання; засуджені, які порушують режим відбування покарання; засуджені, які не стали на шлях виправлення [8, с. 78].

Чинне кримінальне та кримінально-виконавче законодавство України передбачає такі ступені виправлення: «засуджений стає на шлях виправлення», «засуджений став на шлях виправлення», «засуджений довів своє виправлення». Досягнення засудженим того чи іншого ступеня виправлення може змінити його правове положення. Наприклад, відповідно до ст. 101 КВК України, засуджені, які стають на шлях виправлення, можуть бути переведені з приміщень камерного типу у звичайні жилі приміщення колонії максимального рівня безпеки або колонію середнього рівня безпеки; із звичайних жилих приміщень колонії максимального рівня безпеки в колонію середнього рівня безпеки; у колоніях мінімального і середнього рівня безпеки – до дільниці соціальної реабілітації; відповідно до ст. ст. 67, 130 КВК України та ст. 82 КК України засуджені, які стали на шлях виправлення, можуть бути у встановленому законом порядку представлені до заміни невідбутої частини покарання більш м'яким; відповідно до ст. ст. 67, 130 КВК України та ст. 81 КК України засуджені, які сумлінно поведінкою і ставленням до праці довели своє виправлення, можуть бути у встановленому законом порядку представлені до умовно-дострокового звільнення від відбування покарання.

Установлення ступенів виправлення засуджених має велике практичне значення та впливає на правовий статус, а також робить можливим реалізувати прогресивну систему покарання у повному обсязі; предметно планувати та проводити виховну роботу; скоротити рецидив злочинів із боку осіб, які претендують на ті чи інші види дострокового звільнення; передбачити та встановити конкретні підстави для встановлення ефективного постпенітенціарного контролю (адміністративного нагляду) за особами, які не стали на шлях виправлення. Однак чинне кримінальне та кримінально-виконавче законодавство у своїх нормах тільки посилається на ступені виправлення засуджених під час вирішення питань, пов'язаних із їх правовим положенням, не розкриваючи суті кожного з них. У законі відсутні конкретні та чіткі критерії (ознаки) виправлення.

Так, В.М. Трубников наголошує на тому, що ступінь виправлення засудженого визначається, як правило, адміністрацією установи виконання покарання, яка робить висновок з того, як засуджений дотримується правил

внутрішнього розпорядку, як він ставиться до суспільно-корисної праці та до інших основних виховних заходів [3, с. 45]. Відсутність законодавчого закріплення критеріїв виправлення засудженого призводить до багатьох труднощів під час визначення того чи іншого ступеня виправлення адміністрацією установ виконання покарань чи судом. Також правильне встановлення ступеня виправлення є необхідною умовою для вирішення таких питань, які зачіпають істотні права та інтереси засуджених, їх правове положення, зокрема питання про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

Аналіз суті умовно-дострокового звільнення від відбування покарання свідчить про те, що цей вид звільнення надається на певних умовах. Однак чинне законодавство, зокрема ст. 81 КК України, висуває до умовно-достроково звільненої особи тільки одну вимогу – не вчинити нового злочину під час невідбутої частини покарання.

Таким чином, правовими наслідками умовно-дострокового звільнення від відбування покарання є такі: 1) остаточне звільнення засудженого від відбування покарання, якщо він не вчинив нового злочину під час невідбутої частини покарання; 2) призначення покарання за правилами сукупності вироків, якщо засуджений під час невідбутої частини покарання вчинив новий злочин, у цьому разі невідбута частина покарання стає одним зі складників остаточного покарання. Новий учинений злочин може бути різної тяжкості (невеликої, середньої, тяжкий, особливо тяжкий), а також як умисний, так і необережний.

Сьогодні закон дозволяє умовно-достроково звільненому під час невідбутої частини покарання будь-яку негативну поведінку, наприклад, учинити адміністративні правопорушення, вести антисоціальний спосіб життя і така поведінка не призводить до скасування умовно-дострокового звільнення та повернення звільненого до відбування покарання. Надання умовно-дострокового звільнення на умові не вчинення нового злочину під час невідбутої частини покарання видається дуже пільговим, а зазначена вимога – дуже загальною, адже обов'язок не вчиняти злочинів стосується всіх громадян України (незалежно від того, звільнені вони умовно-достроково чи ні).

На думку автора, одним із факторів, що негативно впливає на ефективність застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, є відсутність у чинному кримінальному законодавстві конкретних вимог до поведінки звільненого під час невідбутої частини покарання. Умовно-достроково звільнений під час невідбутої частини покарання має пройти певні випробування, наприклад, не вчиняти адміністративних правопорушень, вести добropорядний спосіб життя, відшкодувати завдані злочином збитки, матеріально підтримувати свою родину, влаштуватися на роботу тощо. Логічно, що порушення встановлених правил випробування тягне за собою скасування умовно-дострокового звільнення. Тому автор підтримує думку більшості науковців, що невідбута частина покарання за умовно-дострокового звільнення від відбування покарання є іспитовим строком.

Висновки. Аналіз чинного кримінального та кримінально-виконавчого законодавства, наукових розробок і праць щодо юридичного аналізу умовно-дострокового звільнення дозволяє говорити про наявність великої кількості теоретичних проблем зазначеного інституту кримінального права, про неоднозначне його застосування на практиці. Багато труднощів виникає під час визначення та встановлення матеріальної підстави умовно-дострокового звільнення; умови надання цього виду звільнення мають загальний характер, не враховуючи особливості стану умовно-достроково звільненого, адже вимога не вчиняти злочинів адресована кожній людині; механізм здійснення контролю за умовно-достроково-звільненими відсутній. Окреслені питання потребують подальшого законодавчого удосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Таганцев Н.С. Русское уголовное право. Часть общая: Лекции. в 2 т. Т. 2. Санкт-Петербург: Гос. типог., 1902. 656 с.
2. Скибицкий В.В. Освобождение от уголовной ответственности и отбывания наказания. Киев: Наукова думка, 1987. 183 с.
3. Трубников В.М. Умовно-досрочкове звільнення від відбування покарання // Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2002. № 12. С. 73–81.
4. Иногамова-Хегай Л. Основания и предпосылки применения условно-досрочного освобождения. Уголовное право. 2003. № 3. С. 4–6.
5. Кримінально-виконавче право України: (Загальна та Особлива частини): Навч. посіб. за заг. ред. О.М. Джужи. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 448 с.
6. Тютюгин В.И. Условно-досрочное освобождение от наказания. Харьков: изд-во Харьк-го. юрид. ин-та, 1981. 68 с.
7. Ткачевский Ю.М. Досрочное освобождение от наказания. Москва: Госюриздат, 1962. 136 с.
8. Бандурка А.М. Общая теория социальной адаптации освобожденных от отбывания наказания. Харьков-Запорожье: НУВД, ЗГУ, 2002. 440 с.

УДК 343.9(477):343.5

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСІБ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО, ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЮ ЦЬОГО ЗЛОЧИНУ

CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTIC OF PERSONS WHO COMMIT DOMESTIC VIOLENCE AND WAYS TO PREVENT THE COMMITTING OF THIS CRIME

Лук'янова Ю.О.,

*студентка магістратури кафедри кримінології і кримінально-виконавчого права
Інституту прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Статтю присвячено кримінологічній характеристиці рис та особливостей осіб, які вчиняють домашнє насильство. У роботі висвітлюються визначення терміна «домашнє насильство» відповідно до нормативних актів, визначаються види насильства, досліджується особистість злочинця через її структуру. Значна увага приділяється змінам в законодавстві та організаційним нововведенням, що можуть посприяти вирішенню проблеми домашнього насильства. Автором описуються можливі шляхи запобігання вчиненню такого виду злочину.

Ключові слова: домашнє насильство, кримінологічна характеристика, особистість злочинця, запобігання домашньому насильству, структура особистості злочинця.

Статья посвящена криминалогической характеристике черт и особенностей лиц, совершающих домашнее насилие. В работе освещаются определение термина «домашнее насилие» в соответствии с нормативными актами, определяются виды насилия, исследуется личность преступника через ее структуру. Значительное внимание уделяется изменениям в законодательстве и организационным нововведениям, которые могут помочь решению проблемы домашнего насилия. Автором описываются возможные пути предупреждения совершения такого вида преступления.

Ключевые слова: домашнее насилие, криминалогическая характеристика, личность преступника, предотвращение домашнего насилия, структура личности преступника.

The article is devoted to the criminological characterization of the features and characteristics of persons who commit domestic violence. The article covers the definition of the term "domestic violence" in accordance with normative acts, determines the types of violence, investigates the identity of the offender through its structure. Considerable attention is paid to changes in legislation and organizational innovations that can contribute to solving the problem of domestic violence. The author describes the possible ways to prevent the commission of such a crime.

Key words: domestic violence, criminological characteristics, identity of the offender, prevention of domestic violence, structure of the offender's personality.

Постановка проблеми. Проблема насильства однієї особи над іншою завжди була відкритою та актуальною. Ще більшого значення та впливу має проблема домашнього насильства, зокрема насильства над жінками та дітьми. Сьогодні ця тема є однією з найважливіших не тільки в Україні, а й у всьому світі. Часто про неї замовчують як члени родин, які стають жертвами, так і державні органи та громадські організації. Проте насилля триває протягом багатьох років та наносить непоправний вплив на духовне та фізичне здоров'я населення, збільшує кількість розлучень, призводить до збільшення безпритульних дітей, жебраків, породжує нових насильників.

У більшості прогресивних країн сучасності ця проблема давно є предметом активного обговорення та дослідження. Наша ж країна тільки долучається до процесу її вирішення. Доказом цього є криміналізація домашнього насильства, що вступить у силу разом зі змінами до Кримінального кодексу України з 11 січня 2019 року. Окрім цього, Закон України «Про запобігання та протидію до-

домашньому насильству» із 7 січня 2018 року визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у цій сфері, що спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого явища.

Визначення кримінологічної характеристики осіб, що вчиняють домашнє насильство, є надзвичайно важливим, оскільки це виступає вагомим чинником у боротьбі з такою проблемою на різних рівнях, допомагає під час розслідування злочинів цього типу та сприяє встановленню і прогнозуванню тенденцій розвитку цього соціального явища.

Стан опрацювання. Питання характеристики осіб, що вчиняють домашнє насильство, розглядається в аспекті розгляду осіб, винних у насильницьких злочинах. Тому можна говорити про недостатню дослідженість цього питання. Окремі питання, пов'язані з характеристикою осіб, які вчиняють насильство в сім'ї, розглядали у своїх працях вітчизняні науковці Ю.М. Антонян, М.І. Бажанов,